

Miljödepartementet
Rättssekretariatet

anna.cedrum@regeringskansliet.se
malin.johansson@regeringskansliet.se

Stockholm 2020-03-15

REMISSYTTRANDE

Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plistanvändning (Ert diarienummer M2020/02035)

Följande yttrande inkommer från Food Folk Sverige AB (före detta Svenska McDonald's AB) i egenskap av franchisegivare för McDonald's i Sverige.

Sammanfattning

- Food Folk motsätter sig förslaget om krav på flergångsalternativ. Förslaget kommer att slå hårt mot restaurangnäringen – särskilt restauranger som erbjuder "take away", dvs. att man kan köpa och ta med sig mat och dryck. Dessutom är risken stor att förslaget i praktiken leder till en ökad miljöbelastning.
- Risk finns att konkurrensen kommer att snedvidas och restauranger missgynnas i förhållande till butiker som säljer färdiglagade måltider i plastförpackningar.
- Vidare anser Food Folk att det bör tydliggöras att restauranger inte är producenter, enligt det föreslagna kravet på nedskräpningsavgifter.
- När det gäller kravet av märkning av muggar behövs klagoranden, mjuk tillämpning och senare tillämpningsdatum för den föreslagna miljöskattavgiften (den 3 juli 2021 ger inte företagen tillräcklig tid för att ställa om och anpassa sig).

Grunden för Food Folks inställning

Förslagen är undermåligt utredda

Promemorians utgångspunkt är att engångsalternativ i princip alltid är dåligt för miljön och att flergångsalternativ "minskar förbrukningen av naturens resurser". Så behöver det emellertid inte vara och påståendet leds inte heller i bevis. Det finns ett antal livscykelanalyser som tyder på det motsatta – att engångsalternativ faktiskt är miljömässigt bättre än flergångsalternativ, sett till påverkan på klimatet, användning av fossil råvara och vattenförbrukning.

Det finns en risk att restauranger tvingas införskaffa och lagerhålla flergångsalternativ i plast som i praktiken i väldigt liten utsträckning används av konsumenterna. Med "dubbla system" är det långt ifrån självklart att den totala resursförbrukningen minskar. Dessutom finns en uppenbar risk för läckage ur systemet, att flergångsalternativen försvinner/slängs eller snabbt slits ner, vilket leder till ökad resursförbrukning och totalt sett är sämre för miljön.

Det är viktigt att miljöpolitiken vilar på vetenskaplig grund. Därför är det beklagligt att utredningens förslag är bristfälligt utredda och att det exempelvis inte har gjorts några studier av konsumentbeteende, och närmare bestämt i vilken utsträckning konsumenterna är benägna

att använda flergångsartiklar i en restaurangmiljö som bygger på snabb service. Det synes också saknas tillfredsställande studier av hur stort läckage som uppstår i ett system med flergångsartiklar. Baserat på erfarenheter/resultat från retursystem för pantburk/flaskor, kommer det att uppstå ett "svinn" av förpackningar som bidrar till nedskräpning. Man kan inte utgå från att ett retursystem blir 100 %. Till och med Returpack som jobbat för beteendeförändring sedan 90-talet når inte fram till 100 % återlämning av burk/flaskor.

Tyvärr är viktiga frågor om hur plast ska definieras inte klarlagda ännu, vilket är bekymmersamt då det är oklart vilka produkter som ska omfattas av systemet. Detta skapar en besvärlig situation för företagen som inte kan få en tydlig vägledning av Naturvårdsverket. Enligt EU:s engångsplastdirektiv finns vissa plastprodukter för engångsbruk som är svåra att ersätta eftersom det inte finns några lättillgängliga alternativ på marknaden. Frågor som livsmedelshygien och livsmedelssäkerhet behöver också beaktas när krav ställs på att erbjuda flergångsalternativ. Även denna aspekt bör utredas mer ordentligt innan lagförslag läggs fram.

Risk för ökade kostnader för företagen

Utredningen gör bedömningen att priset för måltider eller dryck för avhämtning inte kommer att påverkas över tid. Food Folk delar inte den uppfattningen. Kostnaderna för att implementera systemet bör beaktas. Inledningsvis kommer det att krävas en process för att ställa om och informera kunderna om den nya ordningen. För restauranger som erbjuder "take away" är en viktig del av affärsidén att det ska gå snabbt och smidigt. Risken är stor att krav på flergångsartiklar kommer att leda till fler tidskrävande arbetsmoment, vilket leder till ökande kostnader, minskad försäljning, försämrad lönsamhet och förlorade arbetstillfällen.

Konkurrensen i förhållande till butiker snedvrids

En restaurangkedja som McDonald's konkurrerar inte bara med andra restauranger, utan även med livsmedelsbutiker som säljer färdiglagad mat i engångsförpackningar. Utredningen går inte in på om sådan mat också ska omfattas, därmed finns risk att konkurrensen kommer att snedvridas och restauranger missgynnas i förhållande till butiker som säljer färdiglagade måltider i plastförpackningar. Detta är en effekt som inte beaktas av utredningen.

Kravet på nedskärpningsavgifter – vem är producent?

Utredningen föreslår att nedskärpningsavgifter ska införas för *producenter* som på den svenska marknaden tillhandahåller bland annat dryckesbehållare, engångsplastlock till muggar flexibla omslag, muggar eller matlådor som är engångsplastprodukter, tunna plastbärkassar eller våtservetter. Nedskärpningsavgifter ska tas ut som en rörlig produktavgift och en fast årsavgift. Här är det nödvändigt att tydligare definiera vem som faktiskt är producent och ska betala avgifterna. Restauranger är sällan producenter, de köper in muggar och matlådor från underleverantörer.

Märkning av muggar – behov av tid för omställning

Enligt utredningen ska kravet på märkning av muggar, inklusive in sanktionsavgift för den som bryter mot reglerna, vara på plats redan den 3 juli 2021. Det betyder att märkningskravet bara är ett par månader bort och att ett stort antal redan producerade muggar inte uppfyller märkningskraven. Detta är en orimlig tidsplan. Om krav på märkning av muggar ska införas behövs klargöranden, mjuk tillämpning och senare tillämpningsdatum för den föreslagna miljöstraffavgiften.

Rimligt att lägga fram detta nu?

Coronapandemin har slagit hårt mot restaurangnäringen. Därför finns det starka skäl att överväga om detta är rätt tidpunkt för att genomföra förslag som medför ett stort omställningsarbete och som riskerar att medföra ökade kostnader. Särskilt med tanke på att

flera av förslagen i utredningen inte är utredda ordentligt och riskerar att vara kontraproduktiva, genom att de i praktiken leder till en ökad miljöbelastning.

Förslagen är särskilt problematiska för restauranger och kaféer som erbjuder "take away",. Under Coronapandemin har just "take away" varit en räddningsplanka för många företag i restaurangbranschen. Med krav på att erbjuda flergångsartiklar kommer "take away" att försvåras och fördyras, vilket i förlängningen riskerar att leda till färre arbetstillfällen. Mot bakgrund av detta är det anmärkningsvärt att utredningen inte har analyserat hur de här förslagen påverkar sysselsättningen.

För Food Folk

2021-03-15

Henrik Nerell
Miljöchef Food Folk Sverige AB